

ทัศนะและความ เป็นมา

ข้อถกเถียงเชิงปรัชญาเกี่ยวกับอควินิยาตกรรมนั้นมีมาตั้งแต่สมัยโบราณซึ่งต่างก็มีทัศนะแตกต่างกันออกไป ในสมัยกรีกโบราณ ไทธาโกรัส (Pythagorus: 582-507 B.C.) ได้แสดงทัศนะต่อต้านอควินิยาตกรรมบนพื้นฐานที่ว่า มนุษย์เป็นทรัพย์สินสมบัติของ เทพ (gods) มนุษย์จึงไม่มีสิทธิ์ที่จะละทิ้งโลกโดยปราศจากการยินยอมของ เทพ

โสกราตีส (Socrates: 469-399 B.C.) เห็นว่าอควินิยาตกรรม เป็นสิ่งที่ชั่วร้ายในทุกกรณี อันเราจะสังเกตุได้จากงานเขียนเรื่อง เฟโด (Phaedo) อันเป็นชีวประวัติของโสกราตีสที่เขียนโดยเพลโต (Plato) ผู้เป็นสารานุกรม โสกราตีสยืนยันว่า "แต่ข้าพเจ้าก็เชื่อว่าเทพคุ้มครองป้องกัน เราและมนุษย์ก็คือสมบัติของเทพ...ถ้าเราออกไปในแง่นี้ก็ย่อมเห็นเหตุผลที่ว่ามนุษย์ควรอยู่ก่อนจะคร่าชีวิตของตนก่อนเทพ เรียกตัวไปหาได้ไม่ อย่างข้าพเจ้านี้เทพกำลังเรียกตัวไปอยู่แล้ว" (1: 71)

✓เพลโต (Plato: 428-347 B.C.) สืบทอดเจตนารมณ์ของโสกราตีสดีเดียนอควินิยาตกรรมโดยทั่วไป แต่ก็ยังมีบางกรณีที่ยกเว้นอันได้แก่ ความเจ็บปวดที่ไม่สามารถทนทานได้หรือความเสื่อมเกียรติ และอควินิยาตกรรมในฐานะที่เป็นคำสั่งของรัฐ

อริสโตเติล (Aristotle: 384-322 B.C.) สนับสนุนความคิดของปรัชญาพวกไทธาโกรัสโดยถือว่าอควินิยาตกรรม เป็นการกระทำที่ขลาดเขลาและกระทำผิดต่อรัฐ

✓ทัศนะที่มีต่ออควินิยาตกรรมในสมัยโบราณนั้นมิใช่จะมี เฉพาะแนวความคิดที่ต่อต้านหรือปฏิเสธเท่านั้น ทัศนะที่ยอมรับและสนับสนุนก็มีปรากฏให้เห็น พวกเอพิคคิวเรียน (Epicureans) และสโตอิก (Stoics) ถือว่าอควินิยาตกรรม เป็นการแสดงถึงเสรีภาพ ความสง่างามและความสมเหตุสมผลของมนุษย์ สโตอิกนั้นได้ยอมรับอควินิยาตกรรมไว้ 3 ประการด้วยกัน ประการแรก เมื่อการอควินิยาตกรรมนั้น เป็นการเสียสละชีวิตตนเองเพื่อสังคมประเทศชาติ ประการที่สอง เมื่อผู้กระทำนั้นหลีกเลี่ยงที่จะถูกบังคับให้กระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย และประการที่สาม เมื่อความยากจนความเจ็บปวดหรืออ่อนแอของจิตใจทำให้ความตายนั้นมีค่ากว่า

การมีชีวิตอยู่อย่างที่มีนิทา (Seneca: 4-65 A.D.) หนึ่งในบรรดาไดอิคทรณาไว้ว่า "ในฐานะที่ฉันเลือกเรื่องที่จะแล่นไปและบ้านที่จะพักพิง ดังนั้นฉันจะเลือกความตายโดยการละทิ้งชีวิตฉันไม่มีอะไรมากไปกว่าความตายที่ทำได้โดยแรงปรารถนาแห่งตน" (2: 74) แต่สำหรับนักปรัชญาแล้วไม่ควรถือว่าอติวินาศกรรมที่จะหลีกเลี่ยงความทุกข์ทรมาน แต่จะกระทำได้ในกรณีที่มันเป็นการป้องกันตัวเองไม่ให้ออกไปเสียจากเป้าหมายชีวิตที่เรากำหนดไว้

ในช่วงแรกของศตวรรษที่ห้า นักบุญ ออกัสติน (St. Augustine: 345-430 A.D.) ได้กล่าวถึงเรื่องอติวินาศกรรมไว้อย่างมากในงานเขียนเรื่อง "City of God" ออกัสตินได้คัดค้านอติวินาศกรรมไว้ทุกกรณีบนพื้นฐานที่ว่า

1. อติวินาศกรรมทำให้ความเป็นไปได้ของการสำนึกผิดหมดไป
2. อติวินาศกรรมก็คือการฆ่าคนอื่นเป็นการกระทำที่ต้องห้าม (Thou Shalt Not Kill)
3. ไม่มีบาปใดที่สมควรแก่ความตาย ชาวคริสต์ไม่มีสิทธิที่จะตัดสิน เรื่องนี้เป็นเอกสิทธิ์ของพระเจ้าเพียงลำพัง
4. อติวินาศกรรมเป็นบาปที่ยิ่งใหญ่ไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตาม

ข้อคิดของนักบุญ ออกัสติน ได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวอย่างมากในการต่อต้านการทำอติวินาศกรรมถึงขนาดปฏิเสธที่จะทำพิธีทางศาสนาให้แก่ผู้ถึงแก่กรรมด้วยการอติวินาศกรรม

ถึงศตวรรษที่ 13 นักบุญ โทมัส อควินัส (St. Thomas Aquinas: 1225-1274 A.D.) อควินัสปฏิเสธอติวินาศกรรมโดยมีข้ออ้างว่า อติวินาศกรรมเป็นการกระทำที่ผิดธรรมชาติของมนุษย์ ทั้งเป็นภัยต่อสังคมและเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของพระเจ้า อันปรากฏในงานเขียนเรื่อง Summa Theologica ว่า

ฉันไม่ชอบด้วยกฎเกณฑ์ที่จะทำอติวินาศกรรมเลยอย่างสิ้นเชิง ด้วยเหตุผล 3 ประการ อย่างแรก เพราะทุกสิ่งโดยธรรมชาติแล้วรักตัวเอง ผลของการมีอยู่ก็เพราะทุกสิ่งโดยธรรมชาติรักชาติตัวเองให้มีอยู่... การทำอติวินาศกรรม เป็นสิ่งตรงข้ามกับความ เป็นไปของธรรมชาติ... ดังนั้นการอติวินาศกรรมจึงเป็นบาปที่คิดหัวไปอยู่ เสมอในฐานะที่มีชีวิตนั้น ขัดต่อกฎธรรมชาติ อย่างที่สอง เพราะว่าทุก ๆ ส่วน... เป็นส่วนของถึงทะเล แล้วมนุษย์ทุกคนก็เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ในกรณีที่มนุษย์เป็นของชุมชน ดังนั้นโดยการทำอติวินาศกรรมมนุษย์ยอมทำความเสียหายให้แก่ชุมชน... อย่างที่สอง เพราะชีวิตเป็นสิ่งที่พระเจ้าเป็นเจ้าประทานให้แก่มนุษย์และขึ้นอยู่กับอำนาจของพระองค์ผู้ซึ่งจะฆ่าและทำให้มีชีวิต ดังนั้นใครก็ตามกำหนดชีวิตของเขาเองเป็นบาปต่อพระองค์... ในฐานะที่เขาแย้งชิงอำนาจการ

ตัดสินที่เขาไม่ได้ด้วยมอบหมาย สำหรับเรื่องนี้เป็นของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของล้าพั้งที่จะพิพากษาถึงความตายและการมีชีวิตอยู่ 10 (3: 203-204)

เซอร์ โทมัส มอร์ (Sir Thomas More: 1478-1535 A.D.) กล่าวในเชิงประชดประชันในหนังสือที่มีชื่อเสียงของเขาเรื่อง ยูโทเปีย (Utopia) ถึงอัครวินัยาตกรรมว่าพระเจ้าได้เอาสิทธิในการฆ่ากันจากมนุษย์แต่ละคนไปแม้แต่สิทธิในการฆ่าตัวเอง แม้แต่ถ้าจะสมมุติว่า การยินยอมเห็นพ้องกันต่อกฎหมายในเรื่องการฆ่า สามารถปลดปล่อยผู้ที่ฆ่าให้เป็นอิสระจากกฎอันศักดิ์สิทธิ์แล้วนี่จะคืออะไรเล่า นอกจากการทำตามกฎหมายของมนุษย์มากกว่ากฎของพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของเจ้า? (4: 50-51)

ในช่วงศตวรรษที่ 18 มงเตสกีเยอร์ (Montesquieu: 1689-1755 A.D.) ได้สนับสนุนสิทธิของปัจเจกชนที่จะทำอัครวินัยาตกรรม ซึ่งใน Persian Letters ได้กล่าวไว้ 3 ประการด้วยกัน

1. สังคมเป็นพื้นฐานของประโยชน์ซึ่งมีต่อกันและกัน เมื่อประโยชน์นั้นสิ้นสุดลง เขาก็ไม่มีพันธะที่จะไม่ทำอัครวินัยาตกรรม
2. ในฐานะปัจเจกชน เขาไม่มีส่วนในการทำสัญญาประชาคม และไม่มีพันธะต่อมัน
3. มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติซึ่งเขามีอิสระที่จะเปลี่ยนแปลงและการฆ่าตัวตายของเขา เขาเพียงแต่เปลี่ยนในส่วนที่เป็นร่างกายของเขาเท่านั้น (5: 47)

✓ ในปี ค.ศ. 1757 เดวิด ฮูม (David Hume: 1711-1776 A.D.) เสนองงานเขียนของเขาชื่อ "On Suicide" ปฏิเสธข้ออ้างทางศาสนาเกี่ยวกับการทำอัครวินัยาตกรรมจากข้อห้ามในไบเบิลที่ห้ามการฆ่า (Thou Shalt Not Kill) นั้นห้ามเฉพาะการฆ่าผู้อื่นเท่านั้น มิได้ปฏิเสธการทำอัครวินัยาตกรรมแต่อย่างใด ฮูมยังยืนยันต่อไปว่ามนุษย์มีเสรีภาพโดยธรรมชาติ (native liberty) ที่จะตัดสินใจความตายของเขาในโอกาสพิเศษอันรวมถึงความเจ็บปวดและโรคภัย สำหรับฮูมแล้วอัครวินัยาตกรรมไม่เพียงไม่เป็นบาป ทั้งยังไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรมด้วย

✓ นักปรัชญาอีกท่านหนึ่งซึ่งถือว่ามิชอบอย่างมากในเรื่องอัครวินัยาตกรรมได้แก่ เอ็มมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant: 1724-1804) นักปรัชญาชาวเยอรมัน ปฏิเสธการทำอัครวินัยาตกรรมในฐานะที่ถูกฎหมายชาติ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดในบทต่อไป

เฟรเดริก เฮเกล (Georg Wilhelm Friedrich Hegel: 1770-1831) นักปรัชญาผู้ขึ้นชวงงานของคานท์ ได้แสดงทัศนะคัดค้านการทำอัครวินัยาตกรรมไว้ในงานเขียนเรื่อง Philosophy of Right ปฏิเสธสิทธิของมนุษย์ที่จะฆ่าตัวตาย เขากล่าวว่า

...ดังนั้นเมื่อบุคคลพูดว่าเขามีสิทธิเหนือชีวิตของเขา คำพูดนั้นเป็นคำพูดที่ขัดแย้งกัน เพราะว่าเขาหมายความว่าบุคคลนั้นมีสิทธิเหนือตัวเขาเอง แต่เขาไม่มีสิทธิเช่นนั้น... เมื่อเซอร์คิวลิสทำลายตัวเองด้วยไฟ และเมื่อบรูตัสแทงตัวตายนี้เป็นการกระทำเยี่ยงวีรบุรุษที่มีต่อตัวเอง แต่ด้วยการขาดคุณสมบัติในสิทธิที่มีต่อการฆ่าตัวตาย เราจึงพูดได้ว่าไม่มีสิ่งเหล่านั้นเยี่ยงวีรบุรุษ (6: 140)

นักปรัชญาคนถัดมาได้แก่ อาเธอร์ ไชเพนฮาว์ (Arthur Schopenhauer: 1788-1860) ชาวเยอรมัน ซึ่งถึงแม้ว่าเขาจะมีทัศนมองโลกในแง่ร้าย เขาก็ยังเห็นว่าการฆ่าตัวตายเป็นการกระทำที่โง่เขลาเปล่าประโยชน์ สำหรับไชเพนฮาว์การบรรลุถึงจริยธรรมสูงสุดได้เพียงทางเดียวก็คือการปฏิเสธเจตจำนงที่จะมีชีวิต (will to live) อคติวินิยาตกรรมนั้นมีใช้การปฏิเสธ แท้จริงแล้วอคติวินิยาตกรรมก็คือรูปแบบหนึ่งของเจตนาที่จะมีชีวิตอันเกิดเพราะเขาไม่พอใจกับเงื่อนไขที่ชีวิตเขาเผชิญอยู่นั้นเอง เฟรดริค วิลเฮม นิตเช่ (Friedrich Wilhelm Nietzsche: 1844-1900) นักกวี นักดนตรี และนักปรัชญาชาวเยอรมันในงานเขียนเรื่อง The Twilight of the Idols เขาแสดงทัศนคติถึงการยอมตายเมื่อไม่สามารถมีชีวิตอยู่อย่างภาคภูมิใจอีกต่อไปได้

จอห์น สจวร์ต มิลล์ (John Stuart Mill: 1806-1873) ได้เสนอหลักของประโยชน์นิยมที่ถือว่า เกณฑ์วัดความถูกต้องของศีลธรรมจำเป็นต้องเป็นไปเพื่อความสุขที่มากที่สุดสำหรับคนจำนวนที่มากที่สุด ดังนั้นถ้าคนคนนั้นเชื่อว่าการอคติวินิยาตกรรมของเขาเพิ่มความสุขให้กับผู้อื่น เขาก็ย่อมมีสิทธิที่จะกระทำอย่างนั้นได้

ในอเมริกา วิลเลียม เจมส์ (William James: 1842-1910) หักค้ำอันอคติวินิยาตกรรมบนพื้นฐานของลัทธิประโยชน์นิยม เจมส์เชื่อว่าชีวิตนั้นมีคุณค่าในการดำรงอยู่ ซึ่งความเชื่อในเรื่องนี้เองจะสร้างความเป็นจริงให้เกิดขึ้น ในหนังสือเรื่อง "Is Life Worth Living" เจมส์ได้กล่าวถึงศาสนาอันหมายถึงความเชื่อที่มีพื้นฐานมาจากความศรัทธามิใช่มีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งศรัทธาดังกล่าวนี้อันเป็นสิ่งทำให้มนุษย์เชื่อว่าชีวิตนั้นมีคุณค่าที่จะดำรงอยู่ต่อไป

จากที่กล่าวมา เราจะ เห็นได้ว่าในสมัยโบราณอันได้แก่สมัยกรีกและโรมัน ทัศนคติที่มีต่ออคติวินิยาตกรรมนั้นพอจะแบ่งเป็น 3 ความคิดใหญ่ ๆ อันได้แก่ การปฏิเสธอคติวินิยาตกรรมอย่างสิ้นเชิง ถัดมาได้แก่การยอมรับว่าอคติวินิยาตกรรมเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และทัศนคติสุดท้ายได้แก่การแบ่งรับแบ่งสู้ กล่าวคือ ยอมรับว่าอคติวินิยาตกรรมนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องแต่ในบางกรณีก็ยอมรับได้

พอมายังในยุคกลางคริสตศาสนามีอิทธิพลมากและปฏิเสธอัครวินัยมาตกรรมทุกกรณี แต่อย่างไรก็ตาม
ทัศนะความเชื่ออื่นก็มีได้หมดไป เสีย เลยทั้งยังค่อย ๆ ปรากฏชัดขึ้น เรื่อยในเวลาต่อมา จนถึง
ปัจจุบันทัศนะที่มีต่ออัครวินัยมาตกรรมก็ได้ถูกกำหนดความถูกต้องด้วยแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ

ทางโลกตะวันออกทัศนะที่มีต่ออัครวินัยมาตกรรมมักมีพื้นฐานมาจากหลักคำสอนทางศาสนา
พวกมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามถือว่า อัครวินัยมาตกรรมเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ใครก็ตามที่ฆ่าตัวตายต้อง
ทุกข์ทรมานด้วยไฟนรกและจะถูกขับเป็ให้ออกจากสวรรค์ตลอดไป อันปรากฏชัดอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอาน
ของศาสนาอิสลาม

สำหรับศาสนาพุทธทัศนะที่มีต่ออัครวินัยมาตกรรมมีปรากฏในพระวินัยปิฎก มหาวิภังค์
ปฐมภาค คติยปราชิกกัณฑ์ ลิกขาบทวิภังค์ มีพระปฐมบัญญัติและอนุบัญญัติไว้ว่า

... อนึ่งภิกษุใดจงใจพรากกายมนุษย์*จากชีวิต หรือแสวงหาศีลตราอันจะปลิดชีวิตให้แก่กาย
มนุษย์นั้นหรือหรรณาคณะแห่งความตาย หรือชักชวนเพื่อการตายด้วยถ้อยคำว่า แน่ นายผู้เป็น
ชายจะประโยชน์อะไรแก่ท่าน ด้วยชีวิตอันแสนลำบากยากแค้นนี้ ท่านตายเสียดีกว่า เป็นอยู่
ดังนี้ เรามีชีวิตอย่างนี้มีความหมายหลายอย่าง อย่างนี้หรรณาคณะในความตายก็ดี ชักชวนเพื่อ
การตายก็ดีโดยหลายนัย แม้ภิกษุที่เป็นปราชิกหาสังวาส**มิได้... (7: 347)

นอกจากทัศนะที่มีปรากฏในพระวินัยแล้ว ก็ยังมีปรากฏในธรรมบท เรื่องของพระโคธิกเถระ อันมี
ใจความว่า

พระโคธิกเถระ เป็นพระเถระที่มาปฏิบัติด้วยความเพียรจนได้ฌานแต่อาพาธเป็นโรคเรื้อรัง
ทำให้ทุกข์ทรมานจนเสื่อมในฌานถึง 6 ครั้ง ทำให้เสียใจจนฆ่าตัวตาย พระองค์คร่ำครวญว่า
พระโคธิกเถระเป็นปราชญ์ มีปัญญา มีฌาน มีความยินดีในฌานทุกกาลทุกเมื่อ ประกอบด้วยความ
เพียรทั้งกลางวันกลางคืน ไฉนชีวิต พระโคธิกเถระจะไม่กลับมาเกิดอีกเพราะได้
ถอนตัดหาพร้อมทั้งราก ได้ปรินิพพานแล้ว (8: 136-139)

* ที่ชื่อว่า "กายมนุษย์" ได้แก่อวัยวะที่เกิดขึ้น คือ ปฐมวิญญาณปรากฏขึ้นในท้องมารดา
ครายเท่าถึงกาลเป็นที่ตาย อัคภพในระหว่างนี้ ชื่อว่า กายมนุษย์

** คำว่า "เป็นปราชิก" มีอธิบายว่า ศิลาหนาแตกสองเสี่ยงแล้วเป็นของกลับค่อให้
คิดสนิทอีกไม่ได้แม้ฉันใดภิกษุก็ฉันนั้น เหมือนกัน จงใจพรากกายมนุษย์จากชีวิตแล้วย่อมไม่เป็นสมณะ
สำหรับคำว่า "สังวาส" ได้แก่กรรมที่พึงทำร่วมกัน อุเทศที่พึงสวดร่วมกัน ความเป็นผู้มีสิกขาเสมอกัน

เมื่อพิจารณาในล้นของพระวินัยปิฎก เราจะเห็นทัศนะพุทธศาสนาที่ปฏิเสธการทำ
อัตวินิบาตกรรมปรากฏไว้อย่างชัดเจน แต่ในกรณีพระธรรมบทเรื่องพระโคธิกเถระนั้น พระพุทธ
เจ้ามิได้กล่าวอย่างถึงการกระทำของพระโคธิกเถระถูกต้องหรือไม่อย่างไร เพียงแต่ชี้ว่า
พระโคธิกเถระได้ปรีนิพพานแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นว่าถึงแม้จะมีหลักคำสอนที่ห้ามการทำอัตวินิบาต
กรรม แต่ในกรณีพระโคธิกเถระดังที่กล่าวมาก็แสดงนัยบางอย่าง ในหนังสือ Encyclopaedia
Religion and Ethics ได้พูดถึงนัยนี้เป็นการยอมรับอัตวินิบาตกรรม ซึ่งตอนหนึ่งกล่าวว่า

เรามีเหตุผลที่จะเชื่อว่า 1. อัตวินิบาตกรรมมิใช่การบังคับตัวเองที่ทำให้เกิดความก้าว
หน้าทางจิตและสูนิพพาน และ 2. ไม่มีพระภิกษุหรือพระอรหันต์จะฆ่าตัวเอง แต่เราก็พบว่า
มีหลายเรื่องเล่า ซึ่งที่สูงันได้แย้งว่าเราคิดใน 2 ประเด็นที่สำคัญนั้น 12(9 : 25)

อย่างไรก็ตามพุทธศาสนิกชนยัง เชื่อกันอย่างแน่นแฟ้นว่าอัตวินิบาตกรรมนั้น พุทธศาสนาไม่ยินยอม
ให้ทำการอัตวินิบาตกรรม เป็นอันขาด และอัตวินิบาตกรรม เป็นการกระทำที่มีโทษหนัก สามารถทำ
ให้ผู้กระทำไปปฏิสนธิในอบายภูมิได้

จริยศาสตร์ของขงจื้อยอมรับอัตวินิบาตกรรม ในบางโอกาส ในช่วงก่อนที่ประเทศจีน
จะเปลี่ยนเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ อัตวินิบาตกรรม ในกรณีโรคร้ายที่ไม่สามารถเยียวยารักษาได้
เป็นที่ยอมรับกัน (10: 181)

นิยามและความหมาย

มีผู้เข้าใจและให้ความหมายของคำว่า "อัตวินิบาตกรรม (SUICIDE)" ไว้มากมาย
หลายความทั้งยังแตกต่างกันออกไป

ใน Encyclopaedia Britanica (1969, V. 21, p. 340) ได้ให้ความหมายของคำว่า
อัตวินิบาตกรรม อัตวินิบาตกรรมก็คือการกระทำอันสมัครใจและเจตนาฆ่าตัวเอง*

ใน Encyclopedia Americana ที่จัดพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. 1981 ได้ให้ความหมายว่า
"อัตวินิบาตกรรมก็คือการกระทำที่ผู้กระทำมีจุดมุ่งหมายแรกคือตั้งใจและเจตนาที่หลีกชีวิตตนเอง"**

*(Suicide is the act of voluntary and intentional self-
destruction)"

** (Suicide is an act whose primary aim is the intentional
and deliberate taking of one's own life)" V. 25, P. 857

ในปี ค.ศ. 1897 นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสชื่อ เอมีล เดอร์ไฮม์ ได้พยายามให้คำจำกัดความในหนังสือชื่อ *Le Suicide* เขากล่าวว่า "คำว่าอัตวินิบาตกรรม สามารถใช้ได้กับทุกกรณีของความตายไม่ว่า เป็นผลโดยตรงหรือโดยอ้อมจากการกระทำไม่ว่าทางบวกหรือทางลบของเหยื่อเองซึ่งเขารู้ว่าจะนำมาซึ่งผลดังกล่าวนั้น" (11: 44) ความคิดเดอร์ไฮม์ได้รับการคัดค้านจาก อาร์. เอฟ. ฮอลแลนด์ (R.F. Holland) ซึ่งฮอลแลนด์เห็นว่าเดอร์ไฮม์ได้เพิกเฉยปัญหาว่าผู้สังเวยการฆาตกรรมจะสามารถตัดสินใจได้อย่างไรว่ามนุษย์รู้ในสิ่งที่เขากระทำอยู่ ฮอลแลนด์หยิบยกประเด็นของโสกราตีสมากล่าวว่ามีใช้เป็นลักษณะของอัตวินิบาตกรรม ถึงแม้คำพยาพิด้วยตัวของเขาเอง เนื่องจากความตายมิใช่คำสั่งของตัวเอง (12: 145) การนำมาซึ่งความตายจึงมิใช่จะเป็นอัตวินิบาตกรรม เสมอไป

ในหนังสือเรื่อง *Right and Reason* อันเป็นหนังสือที่พิจารณาปัญหาทางจริยธรรมทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ ได้ให้ความหมายของอัตวินิบาตกรรมไว้ค่อนข้างจำกัด โดยกล่าวว่า "อัตวินิบาตกรรมในที่นี้จำกัดในความหมายของการฆ่าตัวเองโดยตรงด้วยอำนาจของเขาเองซึ่งการฆ่าตัวเองโดยตรงนั้นก็ถือเป็นการกระทำของการฆ่าซึ่งเป็นการสมัครใจโดยตรง ซึ่งความตายเป็นสิ่งที่เจตนาไม่ว่าจะเป็นในฐานะจุดจบ (end) หรือในฐานะวิธีการ (means) ที่จะนำไปสู่จุดจบ... อัตวินิบาตกรรมสามารถกระทำได้ทั้งทางบวก (positive) โดยการกระทำวิธีการหนึ่งให้ตัวเองตายหรือทางลบ (negative) ละเว้นที่ใช้วิธีการธรรมดาที่จะรักษาตัวเอง" (13: 209-210)

เยอเมน กรีเซ และโจเซฟ บอยล์ (Germain Grisz and Joseph Boyle) ในบทความเรื่อง *Suicide and Causing One's Own death* ได้ให้ความหมายของอัตวินิบาตกรรมในความหมายที่เคร่งครัด โดยเน้นความสำคัญไปที่เจตนา (intention) อันจะเป็นตัวตัดสินว่าการกระทำที่เป็นการนำความตายมาสู่ตัวเองนั้น เป็นสิ่งที่เรียกว่า "อัตวินิบาตกรรม" หรือเป็นการกระทำที่ไม่ใช่อัตวินิบาตกรรม เขาทั้งสองได้แยกการกระทำที่เป็นอัตวินิบาตกรรมออกจากการกระทำจากความกดดันทางด้านจิตวิทยาและออกจากการกระทำที่เป็นการทำลายตัวเอง (Self-destructive act) ของคนผู้ซึ่งไม่ต้องการตายแต่ก็เชื่อว่าเป็นความต้องการทางศีลธรรมสำหรับเขาที่จะกระทำในสิ่งที่นำความตายมาสู่เขา เช่นการกระทำเยี่ยงวีรบุรุษผู้เสียสละ หรือการกระทำของผู้ทูลให้ศาสนา (martyrs)

โจเซฟ มาร์โกลิส (Joseph Margolis) เห็นว่าอัตวินิบาตกรรมเป็นการฆ่าตัวเองเพื่อจะจบชีวิต มิใช่เป็นเครื่องมือสำหรับจุดประสงค์ที่ซ่อนอยู่ ดังนั้นใครก็ตามฆ่าตัวตายเพื่อจะได้รับเป้าหมายอื่น (เช่น เพื่อครอบครัว, บังคับสงคราม, ภัยความสลับให้พ้นจากศัตรู) มิใช่เป็นอัตวินิบาตกรรม เพราะจุดประสงค์เบื้องต้นไม่ได้เป็นเพียงเพื่อจบชีวิตแต่เพื่อจุดมุ่งหมายอื่น

อาร์. จี. เฟรย์ (R.G. Frey) ได้ให้ทัศนะในการให้ความหมายของอัตวินิบาตกรรมว่าควรจะมีลักษณะที่เป็นกลางไม่ควรจะกั้นการกระทำเยี่ยงวีรบุรุษหรือการเสียสละความตายออกไป เฟรย์ยังได้กล่าวซ้ำอีกว่า ถึงแม้จะเป็นการกระทำเยี่ยงวีรบุรุษหรือเป็นผลดีต่อผู้อื่น (ยกตัวอย่างเช่นทหารที่ทิ้งชีวิตตัวเองเพื่อปกป้องคนอื่น ๆ นั้นก็ยังคงเป็นอัตวินิบาตกรรม

ทอม แอล โบแชมป์ (Tom L. Beauchamp) ในปี ค.ศ. 1978 ได้นิยามความหมายของอัตวินิบาตกรรมว่า

การกระทำที่ถือว่าเป็นอัตวินิบาตกรรมถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่งจงใจนำมาซึ่งความตายของเขาและเธอในสภาพที่ผู้อื่นมิได้บังคับ เขาและเธอให้กระทำการดังกล่าว ยกเว้นในกรณีที่ความตายที่เกิดขึ้นนั้น เป็นความตายที่มีสาเหตุมาจากเงื่อนไขอื่นที่ผู้ตายมิได้กระทำโดยมีจุดประสงค์ที่จะนำความตายมาสู่เขาและเธอ (14: 99)

ปีเตอร์ วินท์ (Peter Windt) ในปี ค.ศ. 1980 เห็นด้วยกับความคิดของทอม โบแชมป์ ที่ว่าอัตวินิบาตกรรมต้องแสดงถึงการกระทำของผู้ที่ตนเองจะฆ่าตัวตายหรือปล่อยให้ตัวเองถูกฆ่า วินท์ได้เสนอหลักการพิจารณาความตายที่ถือว่าเป็นอัตวินิบาตกรรม ไว้ 5 ประการด้วยกัน คือ

1. ความตายนั้นมีสาเหตุมาจากการกระทำหรือความประหลาดของผู้ตาย
2. ผู้ตายต้องการ, ปรารถนาหรือประสงค์ความตาย
3. ผู้ตายนั้นตั้งใจ, เลือก, ตัดสินใจหรือสมัครใจตาย
4. ผู้ตายนั้นรู้ว่า ความตาย เป็นผลมาจากความประหลาดของเขา
5. ผู้ตายนั้นรับผิดชอบคือความตายของเขา (15: 41)

สำหรับวินท์แล้ว คง เป็นสิ่งที่ผิดถ้าเราจะถือว่า นาย ก. ผู้ต้องการที่จะตายโดยคิดว่าจะไปแขวนคอตายได้บันได แต่บังเอิญขณะเดินลงบันไดเกิดหกล้มตกบันไดไปตาย เป็นการกระทำที่เรียกว่า "อัตวินิบาตกรรม" เพราะถึงแม้ว่า นาย ก. จะปรารถนาที่จะตายแต่เขาก็ขาดไปอย่างหนึ่งก็คือ นาย ก. ไม่รู้ว่าความตายเป็นผลมาจากความประหลาดของเขา เพราะเขาคิดจะฆ่าตัวตายด้วยการแขวนคอมิใช่กระโดดบันไดลงไปตาย

เกรน ซี. กราเบอร์ (Glenn C. Graber) นั้นไม่เห็นด้วยกับความคิดที่กว้าง ที่เห็นว่าการกระทำที่นำความตายมาสู่ตนเป็นอัครวินัยกรรม ถ้าความตายนั้นมิได้มีความปรารถนา ทั้งในฐานะจุดจบในตัวเอง (end) และวิธีการที่จะไปสู่จุดจบ (means) แต่เป็นการกระทำ อันเป็นผลให้ผู้กระทำตายตามแผนที่วางไว้ หรือไม่ก็จากความตั้งใจที่จะจบชีวิตตัวเอง หรือ ความตั้งใจที่จะนำมาซึ่งสถานภาพบางอย่าง (เช่นปลดเปลื้องจากความเจ็บปวด) ซึ่งเขารู้ว่าสิ่งที่เขา จะได้รับก็เพียงแต่โดยวิธีทางแห่งความตาย (14: 101)

จากความหมายและคำนิยามของนักคิดหลายท่านที่จะให้คำจำกัดความของคำว่า "อัครวินัยกรรม" ที่อธิบายกันมากล่าว เราจะเห็นได้ว่าจุดร่วมของความหมายนั้นก็คือ การกระทำให้ตัวเองตายโดยเจตนา ส่วนรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปก็เพื่อให้ความหมายหรือคำนิยามที่ตัวเองให้มีความหมายที่ชัดเจนไม่กว้างหรือแคบจนเกินไป ทั้งสอดคล้อง กับความหมายทั่วไปที่สื่อความหมายกันอยู่อันเป็นผลเนื่องจากการพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิด จากเหตุผล 2 ประการด้วยกันคือ

ประการแรกก็คือ ปัญหาเรื่องการกระทำ ความพยายามที่จะบ่งบอกว่าการกระทำใด เป็นการทำอัครวินัยกรรมการกระทำใดไม่ใช่ ซึ่งเราจะเห็นบางท่านที่ให้คำนิยามนั้นกว้างเกินไป ในขณะที่เดียวกันบางท่านก็แคบเกินไป บางท่านเห็นว่าอัครวินัยกรรมจำกัดแค่เพียงการตายด้วยน้ำมือตัวเอง บางท่านเห็นว่ารวมไปถึงการจ้างวานผู้อื่นให้มาฆ่าตัวเองด้วย อย่างไรก็ตามการให้ความหมายหรือนิยามที่กว้างเกินไปก็เป็นผลให้เกิดความคลุมเครือกำกวม ในขณะที่เดียวกันนิยามที่มีความหมายแคบเกินไปไม่ครอบคลุมกรณีของความตายที่เข้าข่ายท้ายที่สุดก็ ต้องนิยามความตายเป็นกรณี ๆ ไป

ประการที่สองก็คือ ปัญหาเรื่องเจตนาของการกระทำ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมากที่สุด ปัญหาว่าเราจะทราบได้อย่างไรว่าการกระทำนั้นมีเจตนาที่จะทำให้ตัวเองตาย หรือเราจะทราบแน่ได้อย่างไรว่าเจตนาที่แท้จริงของ เขาที่ตัวเองตายนั้นมิได้เป็นผลมาจากสาเหตุผลอื่น ๆ มา บ้างบ้างคับ ตัวอย่างเช่น การตายของโสกราดีสที่จบชีวิตด้วยยาพิษ การกระทำฆาตกรรมของชาว

อื่นไม่

ปัญหาที่มีสองประการที่กล่าวมา เมื่อเราสอบสวนกันเอาจริง ๆ ดูเหมือนว่าอัตวินิบาตกรรมไม่มีอยู่จริงหรือไม่มีการกระทำในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากเราไม่สามารถให้เหตุผลโดยเฉพาะปัญหาเรื่องเจตนา ซึ่งเราเองต้องยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นในการนิยาม อย่างที่อาจารย์ กิรติ บุญเจือ กล่าวว่า "การนิยามให้ชัดเจนอย่างสมบูรณ์เป็นแค่เพียงนิยามในอุดมการณ์ซึ่งไม่อาจจะทำได้จริง" (16: 53) และเนื่องจากความต้องการที่จะศึกษามีไข่มุกอยู่ที่ปรัชญาภาษา หรือพิจารณาปัญหาทางญาณวิทยา ผู้เขียนจึงขอข้ามประเด็นนี้ไปเพื่อพิจารณาปัญหาทางจริยธรรมที่ต้องการ และเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการโต้แย้งในเรื่องของความหมายและคำนิยาม การพิจารณาอัตวินิบาตกรรมที่จะกระทำต่อไปนี้จึงเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ว่า มันเป็นการถูกต้องหรือขัดกับจริยธรรมที่ปัจเจกชน เลือกตายหรือตัดสินใจตาย หรือยอมตายหรือนำมาซึ่งความตายของเขาและเธอ

การแบ่งประเภทของอัตวินิบาตกรรม

ในโบราณได้พิจารณาอัตวินิบาตกรรมออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. ประเภทสังคม (Institutional Suicide) และ
2. ประเภทบุคคล (Individual Suicide)

ประเภทสังคมนั้นเป็นอัตวินิบาตกรรมที่สังคมต้องการ ซึ่งมีหลายลักษณะด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น การเสียสละชีวิตเพื่อผู้อื่น การเสียสละชีวิตเพื่อเจ้านาย การสละชีวิตของคนแก่ชราหรือผู้เจ็บป่วย เพื่อความอยู่รอดของหมู่คณะ ฯลฯ

ประเภทตัวบุคคลนั้นเป็นอัตวินิบาตกรรมที่กระทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาเกียรติและศักดิ์ศรี เพื่อหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดหรือโรคร้าย รักษาความบริสุทธิ์ หรือหลีกเลี่ยงจากการเสื่อมศักดิ์ศรีเมื่อตกอยู่ในเงื้อมมือของศัตรู หรือการหลุดหลกจากคนที่ตัวเองรัก ฯลฯ

เอมิล เดอร์ไฮม์ (Emile Durkheim: 1853-1971) นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส ได้จัดพิมพ์หนังสือเชิงสังคมวิทยาที่มีต่อการทำอัตวินิบาตกรรมขึ้นในปี 1897 ชื่อ "Le Suicide" ซึ่งพูดถึงสาเหตุของอัตวินิบาตกรรมโดยใช้ข้อมูลตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน ทั้งยังได้จัดแบ่งชนิดของอัตวินิบาตกรรมออกเป็น 3 ชนิดตามความสัมพันธ์ที่มนุษย์มีต่อสังคม อันได้แก่

1. Egoistic Suicide อคติวิบัติกรรมแบบนี้เป็นผลมาจากมนุษย์ที่ไม่สามารถ
ติดต่อกับหรือสัมพันธ์กับสังคมได้ เป็นผลให้เขาต้องทุกข์ทรมานด้วยความ เหนงาเปล่า เป็ยวจนต้องฆ่า
ตัวเองตาย

2. Altruistic Suicide เป็นการทำอติวิบัติกรรมอันมีผลเนื่องมาจาก
กฎเกณฑ์และระเบียบของสังคมที่มีไว้ ผู้ที่กระทำโดยคิดว่า เป็นหน้าที่ที่เขามีต่อสังคม เราจะพบมาก
ในสังคมโบราณ เช่น พิธีสัจดี (Suttee) ของคนอินเดีย หรือการทำฮาราจีรีของคนญี่ปุ่น

3. Anomic Suicide เป็นการทำอติวิบัติกรรมเมื่อความสัมพันธ์อันคุ้นเคย
ระหว่างมนุษย์และสังคมจบสิ้นลงหรือเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เช่น การสูญเสียคนรัก การตกงาน
หรือปัญหาเรื่องสุขภาพ (17: 9-10)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย